

I. UVOD

Organizirano ter množično delovanje delovnih ljudi in občanov v najrazličnejših družbenih organizacijah in društvih ima v naši občini dolgoletno in celo predvojno tradicijo.

V občini je organiziranih 202 družbenih organizacij in društev ter njihovih občinskih zvez. Prevladujejo družbene organizacije in društva v krajevnih skupnostih (152), v organizacijah združenega dela je 34 društev, 16 pa je občinskih družbenih organizacij oz. društev ter zvez društev. V to število niso všeta številna šolska društva in sekcije, ki so ustanovljena po določilih zakona o osnovni šoli, niti društva in sekcije, ustanovljena po določilih zakona o društvih.

Družbene organizacije in društva delujejo na najrazličnejših področjih, prevladujejo pa kulturna ter telesnokulturna društva, organizacije RK ter ZRVS, gasilska društva, društva prijateljev mladine itd.

Ocenjujemo, da je v različne oblike delovanja družbenih organizacij in društev v občini vključenih več kot 15.000 delovnih ljudi in občanov, kar pomeni, da je vsak peti občan član nekega društva.

Kljub zaostrenim družbenoekonomskim razmeram, ki vplivajo na dejavnost družbenih organizacij in društev, opažamo nezmanjšan interes delovnih ljudi in občanov za delovanje v društvih, porast članstva, pa tudi povečanje števila društev. Ti trendi so žal manj ugodni v društvih, ki opravljajo humanitarne dejavnosti, kjer praktično celotna aktivnost sloni na starejših, prekaljenih aktivistih, saj je pripravljenost ljudi za delovanje v teh društvih mnogo manjša kot za delovanje v društvih, ki neposredno zadovoljujejo interese občanov.

II. SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST IN PRAVNI POLOŽAJ DRUŽBENIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV

Vloga družbenih organizacij in društev je opredeljena v zvezni in republiški ustavi, podrobneje pa v republiškem Zakonu o društvih. Na podlagi zakona morajo vse družbene organizacije in društva sprejeti svoja pravila in v njih konkretizirati svojo dejavnost, opredeliti pristojnosti in vloge svojih organov, odnos društva do širših oblik sodelovanja ter do socialistične zveze delovnega ljudstva, naloge na področju SLO in DS itd.

Sprejeta pravila so osnova za registracijo društva pri Mestnem sekretariatu za notranje zadeve, po predhodnem soglasju pristojnega organa OK SZDL.

Ob pregledovanju pravil novoustanovljenih družbenih organizacij in društev ugotavljamo, da so večinoma usklajena z določili Zakona o društvih, opažamo pa tudi, da skoraj ni primerov, da bi družbene organizacije in društva kasneje spreminjala oz. dopolnjevala svoja pravila.

Skoraj vsa društva imajo letne programe, ki jih sprejemajo občni zbori oz. skupščine kot najvišji organi. Ti organi se praviloma sestajajo enkrat letno, ko sprejemajo predvsem poročila o delu, program dela, obravnavajo finančna vprašanja ter volijo organe društva.

III. POLOŽAJ IN VLOGA DRUŽBENIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV V POLITIČNEM SISTEMU

Družbene organizacije in društva so s svojim članstvom pomemben dejavnik v političnem sistemu, čeprav pri tem večkrat pozabljamo, da gre za prostovoljne interesne oblike povezovanja delovnih ljudi in občanov in da lahko s poenostavljenim prenašanjem političnega in skupščinskega sistema v njihovo delovanje dosežemo nasprotno učinke od želenih ter da ljudi celo odvrčamo od konkretnih akcij.

Osnova delovanja družbenih organizacij in društev so krajevne skupnosti. Interesi društev bi se morali neposredno odražati in usklajevati v krajevnih konferencah SZDL, vendar opažamo pretežno formalno zastopnost družbenih organizacij in društev v krajevnih konferencah SZDL in njihovih predsedstvih, v programih dela KK SZDL pa se družbene organizacije in društva mnogo premalo pojav-

OO ZSMS — bi morali zato sproti spremljati in usklajevati problematiko in aktivnosti družbenih organizacij ter društev in usklajene interese tudi izpostavljati v skupščini občine ter v skupščinah SIS. Krajevna skupnost mora spoznati, da ni njen interes samo materialni razvoj, temveč tudi krepitev in pospeševanje vseh oblik prostovoljnega združevanja delovnih ljudi in občanov v družbenih organizacijah ter društvih, saj se s tem aktivnosti bogatijo, širi kadrovska in materialna osnova ter aktivirajo delovni ljudje in občani.

Družbene organizacije in društva pojmujemo še vedno kot nekaj »ljubitelskega«, pozabljamo pa na njihovo vzgojno funkcijo, zlasti pri zdravi in družbenokoristni vzgoji otrok in mladine.

Društva v organizacijah združenega dela so večinoma ustanovljena na kulturnem in športnem področju. Pri njihovem delu je čutili preveliko zaprtost v okvir posamezne delovne organizacije, čeprav bi s svojimi aktivnostmi lahko

celo preneha dejansko obstojati. Takšni primeri so zlasti tam, kjer je preveč forumskega in formalnega dela, za katerim ni interesa večine članov. V društvih, kjer prevladujejo kolektivne metode dela, ki upoštevajo interese večine članov, tam, kjer se članstvo množično vključuje v aktivnosti, ter tam, kjer prevladujejo neformalne oblike dela, teh primerov ni.

Struktura vodstev družbenih organizacij in društev neustreza povsem njihovu članstvu. V vodstvih je premalo mladih, čeprav v posameznih organizacijah predstavljajo večino članstva.

Politika podeljevanja širših družbenih priznanj in odlikovanj je v dejavnostih družbenih organizacij in društev premalo prisotna. Zelo redki so predlogi za podelitev državnih odlikovanj in družbenih priznanj, mnogo več pa je predlogov za priznanja SZDL.

Družbene organizacije in društva si v zadnjem času prizadevajo pridobiti v svoje vrste čimveč mladih članov in pri tem dobro

družbene organizacije ali društva, ki opravljajo več dejavnosti. Podpis sporazuma je treba na vsak način podpreti, čeprav pomeni v bistvu kršitev načela svobodne menjave dela in ne bo rešil financiranja vseh društev.

Dejstvo je, da je še vedno precej društev, katerih dejavnost je v celoti odvisna od pomoči združenega dela ter članstva. Dotacije združenega dela vedno bolj usihajo, ob tem, da se večina finančne in materialne pomoči združenega dela namenja telesni kulturi, kar razlike še povečuje.

Članarina sicer postaja pomemben vir financiranja družbenih organizacij in društev, vendar jih ni možno nenehno povečevati. Poleg tega je nujno treba nadaljevati s tradicijo, da podmladek ne plačuje članarine, ali pa jo plačuje samo v simboličnem znesku.

Zaostrene materialne razmere v posameznih družbenih organizacijah in društvih vplivajo na izvajanje programov, obnavljanje opreme, usposabljanje kadrov ter vzdrž-

zadružnih domovih, kar pa zopet zahteva precejšnja sredstva.

VI. MEDREPUBLIŠKO IN MEDNARODNO SODELOVANJE

Medrepubliško in mednarodno sodelovanje družbenih organizacij in društev je v naši občini že tradicionalno, kot n. pr. Wollasov turnir, odprto gimnastično prvenstvo Ljubljane, srečanje naših kulturnih skupin z zamejskimi itd.

Razširiti bi bilo treba sodelovanje družbenih organizacij in društev s pobratenimi občinama Bilečo in Plužinami ter z Reko.

Medrepubliškega in mednarodnega sodelovanja si tudi v prihodnje ne moremo zamisliti brez materialne pomoči združenega dela, ki je za te oblike delovanja vedno pokazalo razumevanje.

VII. VLOGA DRUŽBENIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV V SPLOŠNI LJUDSKI OBRAMBI IN DRUŽBENI SAMOZAŠČITI

Družbene organizacije in društva se v skladu z dejavnostjo, ki jo opravljajo s kadri, opremo, zlasti pa z znanjem, uspešno vključujejo v sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v občini in krajevnih skupnostih, pa tudi organizacijah združenega dela. Pri tem so zlasti aktivni: ZRVS, organizacija RK, taborniški odredi, gasilska društva, planinsko društvo, radioamaterji ter CB radioklubi.

Posebno skrb namenja usposabljanju svojih članov, pa tudi delovnim ljudem in občanom za izvajanje različnih nalog ob naravnih in drugih nesrečah, izrednih razmerah ali v primeru vojne. Naj jih nekaj naštejemo: gašenje požarov, delovanje ob ekoloških katastrofah, nudenje prve pomoči, sosedska pomoč, preživetje v naravi itd. Velika je tudi njihova vloga pri preventivnem delovanju, zlasti na področju požarne varstva ter ohranitve čistega okolja.

Bolj kritični moramo biti do stanja obrambnih in varnostnih načrtov družbenih organizacij in društev, kjer so zadeve še najmanj urejene. Razlog je predvsem v tem, da so navodila za izdelavo teh načrtov presplošna, zato bi bilo nujno potrebno pripraviti ustrezne vzorce. Svoje programe, usposobljenost in opremljenost ob naravnih in drugih nesrečah, izrednih razmerah oz. vojni, bodo družbene organizacije in društva letos preizkusile v vaji NNNP. Zato je nujno, da vse družbene organizacije in društva dopolnijo oz. izdelajo obrambni in varnostni načrt ter pripravijo program, kako bodo v vaji sodelovali. Pri tem so dolžni upoštevati navodila in usmeritve vodstva vaje.

VIII. ZAKLJUČEK

Ta ocena posplošeno obravnava najbistvenejše probleme, s katerimi se trenutno ubadajo družbene organizacije in društva v občini. V oceni ni bilo možno podrobneje oceniti razmer po posameznih področjih dejavnosti družbenih organizacij in društev, ki bo na problemski konferenci prav gotovo dopolnjena.

Na podlagi razprave ter sprejetih sklepov in stališč na problemski konferenci bo koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva pripravil konkretne usmeritve za nadaljnji razvoj družbenih organizacij ter društev in jih predložil v obravnavo Predsedstvu OK SZDL.

● GRADIVO ZA PROBLEMSKO KONFERENCO

Ocena mesta in vloge družbenih organizacij in društev v političnem sistemu

ljajo. Prav tako krajevne konference SZDL premalokrat obravnavajo vlogo družbenih organizacij in društev, še zlasti z vidika problematike njihovega delovanja ter pomlajevanja članstva.

Preslabo se zavedamo, da so družbene organizacije in društva neizčrpana kadrovska baza za samoupravne organe krajevnih skupnosti, člane delegacij in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti ter ne nazadnje za družbenopolitične organizacije, predvsem ZSMS. ZSMS družbene organizacije in društva, ki jih v krajevnih skupnostih predstavlja skoraj polovica mladih, premalo vključuje v svoje oblike dela. Nasprotno, niso redki primeri, ko posamezna društva s svojim podmladkom pravzaprav predstavlja celotno dejavnost mladinske organizacije.

Prav tako posamezna društva postajajo v nekaterih krajevnih skupnostih edini nosilci kulturnega in športnega življenja, nudenja sosedske pomoči, varstva pred požari itn.

Ceprav so v vseh delegacijah krajevnih skupnosti tudi člani družbenih organizacij in društev, pa ni čutili dovolj interesov KS, skupščine občine in samoupravnih interesnih skupnosti za družbene organizacije in društva. Razlog je predvsem v tem, da se interesi družbenih organizacij in društev v KK SZDL ne usklajujejo dovolj, prav tako pa je bil ob kadrovanju za delegacije dan premajhen poudarek predstavnikom družbenih organizacij in društev.

Samoupravni organi krajevnih skupnosti — ter družbenopolitične organizacije — zlasti KK SZDL in

veliko pripomogla pri dejavnostih v krajevnih skupnostih.

Pri predsedstvu občinske konference SZDL deluje koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva, ki spremlja aktivnosti družbenih organizacij in društev. Koordinacijski odbor je večkrat obravnaval problematiko v posamezni občinski zvezi, toda skoraj vedno šele takrat, ko zveza ni bila več sposobna sama razreševati stvari. Zato moramo zagotoviti sproten pretok informacij med družbenimi organizacijami in društvi ter SZDL in na pojave reagirati takoj, ko se pojavijo.

Nekateri pereči problemi kot so n. pr. financiranje ali prostorski pogoji, se zelo počasi razrešujejo, kar zmanjšuje interes družbenih organizacij in društev za usklajevanje interesov v SZDL.

IV. URESNIČEVANJE KADROVSKE POLITIKE

Kadrovska politika v družbenih organizacijah in društvih večinoma ne poteka kontinuirano, pač pa v glavnem neposredno pred volitvami organov društva ali delegatov v občinsko zvezo. Premalo je odgovornosti za opravljeno delo, predvsem delegatov v občinskih zvezah. Zato prihaja do primerov, da društva niso dovolj seznanjena z dejavnostjo zveze, zlasti pa s finančnimi zadevami, kar vzbuja dvome v potrebnost in pravilnost dela zveze.

Občasnost pri izvajanju kadrovske politike povzroča velika nihanja v aktivnostih družbenih organizacij in društev. Načrtnega razvoja kadrov je namreč malo in zato tudi niso redki primeri, da se zelo aktivno društvo čez noč pasivizira, ali

sodelujejo s šolami. Vedno bolj pereč problem je zagotoviti prizadevne in strokovno usposobljene mentorje, saj ekonomski vidik vedno bolj posega tudi na to področje.

Profesionalizacija oz. polprofesionalizacija v družbenih organizacijah in društvih v zadnjem obdobju bistveno ne narašča.

V. MATERIALNI POLOŽAJ

Materialni položaj družbenih organizacij in društev je zelo različen. Boljši je na področjih, kjer opravljajo le eno dejavnost in njihove programe financira le ena samoupravna interesna skupnost, kot n. pr. Zveza telesno kulturnih organizacij, Zveza kulturnih organizacij, Občinska gasilska zveza, slabši pa v družbenih organizacijah in društvih s programom, ki bi ga moralo financirati več SIS, kot n. pr. organizacija RK, Zveza prijateljev mladine, občinska strelska zveza, občinska zveza tabornikov. Svobodna menjava dela med družbenimi organizacijami in društvi ter SIS ni zažvela. Nasprotno, prevladuje proračunski sistem financiranja. Društvo, ki mu je v preteklih letih uspešno, da ga financira posamezna SIS, se sredstva zagotavlja praktično brez težav, indeksirano in v skladu s finančnim načrtom ob formalni predložitvi programa, nasprotno pa si društva, ki predlagajo programe sedaj, kljub temu da so ti kvalitetni, ne uspejo zagotoviti financiranja.

V mestu Ljubljani se pripravljajo samoupravni sporazumi, po katerem naj bi vsaka samoupravna interesna skupnost v svoj finančni program prevzela financiranje ene

vanje objektov. Pojavljajo se vedno večje zahteve po financiranju iz občinskega proračuna. V težkem položaju so zlasti: Občinska organizacija Rdečega križa, Zveza prijateljev mladine, Občinska strelska zveza ter Občinska taborniška zveza.

Oprema, ki jo družbene organizacije in društva potrebujejo za svoje delo, je večinoma iztrošena in že zdavnaj odpisana. Večino aktivnosti izvajajo z opremo, ki je last njihovih posameznih članov. To zlasti velja za tabornike in strelce.

Poseben problem predstavlja vzdrževanje objektov. Kulturni in zadružni domovi, kjer se izvaja večina dejavnosti družbenih organizacij in društev v krajevnih skupnostih, so potrebni temeljitega popravila in obnove. Zato ni slučajno, da je bilo treba v zadnjih letih nekaj prostorov, kjer se je več desetletij odvijala kulturna, športna in druga dejavnost, kot n. pr. dvorana v kulturnem domu Zadvor, bivša knjižnica v Polju in še kje, zapreti.

Najbolj pereče je urejanje počitniškega doma Zveze prijateljev mladine v Zambratiji, kjer vsako leto letujejo otroci, ki bi jim drugače oddih na morju težko omogočili.

Stanje pri vzdrževanju telesno kulturnih objektov je nekoliko boljše.

Prostorski problemi delovanja družbenih organizacij in društev so kljub izboljšanju še vedno pereči. Na tem področju bi bilo nujno treba zagotoviti boljše povezavo s šolami in vzgojnovarstvenimi organizacijami, predvsem pa v celoti izkoristiti prostorske možnosti v

● S SEJE PREDSEDSTVA OK SZDL

Priprave na volitve v SZDL

Letos je pred nami še veliko nalog, med drugimi tudi volitve — tokrat v organizacijah socialistične zveze. Letos poteče mandat aktivistom v organih socialistične zveze. V občini Ljubljana Moste-Polje bomo volitve opravili v oktobru v krajevnih konferencah SZDL in v decembru v občinski konferenci SZDL. Zaradi izredno pomembnih nalog, ki jih bomo vodili in spremljali v organih socialistične zveze, se moramo na volitve pravočasno in temeljito pripraviti.

Predsedstvo občinske konference SZDL je na svoji seji dne 11. 5. 1987 sprejelo okvirni program in rokovnik za izvedbo volitev v krajevnih konferencah in občinski konferenci SZDL. Po sklenjenem evidentiranju, ki bo potekalo vse do 15. septembra 1987, bomo oktobra sklenili kandidacijske postopke in opravili volitve in ocenili delo naše frontne organizacije, sprejeli usmeritve in program dela ter izvolili organe občinske konference. Z izvolitvijo delegatov v konferenco SZDL za naslednja štiri leta pa bomo zaokrožili kadrovske rešitve v posameznih temeljnih samoupravnih in družbenopolitičnih skupnostih.

Kaj moramo storiti v krajevnih skupnostih?

Vse krajevne konference SZDL morajo skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami, družbenimi organizacijami in društvi ter OZD na njihovem območju, pripraviti predloge za:

1. člane konference, predsedstva, organov pri predsedstvu krajevne konference in predlagati kandidate za organe, kakor tudi za nosilce vodilnih funkcij v teh organih;

2. izoblikovati predloge za člane konference, predsedstva in vseh organov občinske, mestne in republiške SZDL.

Kaj moramo storiti še v tem mesecu in pred dopusti?

V mesecu juniju se moramo predvsem: vsi v organe sociali-

stične zveze vključeni aktivisti temeljito seznaniti z predvolilnimi opravili in kandidacijskimi postopki; vseh telesnih sociali-

● Programsko-volilna seja KK SZDL 25. maj

V četrtek, 21. maja, so se v OŠ Karel Destovnik-Kajuh zbrali delegati na programsko-volilni seji krajevne konference SZDL naše krajevne skupnosti. Čeprav je vodstvo že v lanskem letu potekel mandat, smo žal dosedaj iskali in si upam trditi, le našli ljudi, ki bodo dostojno opravljali zastavljene naloge v naši frontni organizaciji. Dnevni red seje je vseboval šest točk in sicer od poročila predsednika o delu v preteklem mandatnem obdobju, izhodišč programa dela za tekoče leto, razrešitve organov KK SZDL do volitev novih organov.

Novi odbor si je za osnovno nalogo dela vzel oživitve uličnih odborov, ki so delovali le ob volitvah ali referendumih. Veliko je bilo povedanega tudi o planiranem obisku po krajevnih skupnostih v prvem dnevu meseca junija. Naj vam na koncu predstavim še novo vodstvo: predsednik KK SZDL 25. maj je Ilija Glumac, podpredsednik KK SZDL je Drago Kopnik, sekretar KK SZDL je Polona Zakrajšek.

Novemu vodstvu želim mnogo uspehov pri njihovem delu.

VILJEM KLEMENC

stične zveze oblikovati lastno oceno organiziranosti in uspešnosti v sedanjem mandatu ter oblikovati oceno in predloge za še kvalitetnejše delo. Hkrati pa tudi že evidentiramo možne kandidate za nove nosilce funkcij v KK SZDL in občinski konferenci SZDL.

Evidentiranje bomo po rokovniku zaključili 15. septembra 1987.

(nadaljevanje s 1. strani)

Denar ni vse — je pa veliko

odmaknjeni od centra Most, pri OK ZSMS menijo, da v njih ne bo mogoče razvijati interesnih dejavnosti mladih. To je pravzaprav velika škoda, saj so rezultati dela komisij za povezovanje osnovnih in srednjih šol vse bolj širši, v ustanavljanju je aktiv mladih predavateljev, načrtujejo tudi moščansko Pomoč-informacije-nasveti. Razmišljajo, da bi tudi v Mostah lahko zrasel center za interesne dejavnosti mladih.

Člani predsedstva OK ZKS so obravnavali še prostovoljno delo mladine, predvsem njihovo majhno udeležbo na zveznih delovnih akcijah. Bila so mnenja, tako pa je tudi stališče mladinske organizacije, da je treba na tem področju poiskati nove oblike, primerne času in zanimanju mladih. Slišati je bilo tudi informacijo, da se bo praznovanja dneva mladosti v Beogradu udeležilo verjetno le majhno število mladih iz Most.

Ob sprejemanju sklepov so

bili člani predsedstva OK ZKS Ljubljana Moste-Polje enotnega mnenja, da je treba OK ZSMS, ki je zadnji dve leti delovala izredno dobro, zagotoviti denar za normalno delo. Zavzeli se bodo za to, da bodo v prihodnje nekatere akcije, kot na primer Teden mladih Moščanov, načrtovane že v občinskem proračunu. Najbrž pa bodo denar tudi v bodoče morali še iskati v delovnih organizacijah, doseči pa bodo morali tudi uvrstitev v programe samoupravnih interesnih skupnosti, kar je nekaterim OK ZSMS že uspelo. Predsedstvo je naložilo vsem komunistom, da pomagajo mladinski organizaciji pri organiziranju osnovnih organizacij ZSMS, ki v nekaterih krajevnih skupnostih še niso zaživele, dolžni pa so jim priskočiti na pomoč pri vseh konkretnih opravilih, če jih bodo mladi zaprosili za to.

D. J.